

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИВАТНИХ ВИКОНАЦІВ В УКРАЇНІ

Ляшенко В. В

Юридичний факультет, Сумський державний університет

Сайко Л. Ю

ст. викладач кафедри СМП, Сумський державний університет

Примусове виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів в Україні покладено на Державну виконавчу службу, яка входить в систему органів Міністерства юстиції. За часи її існування з 1998 року неодноразово вдосконалювалось законодавство, яке регулює правовідносини в галузі примусового виконання, але згідно з оприлюдненими Міністерством юстиції України даними, у 2013 році в органах ДВС знаходилось на виконанні понад 8 млн. виконавчих документів на загальну суму понад 440 млрд. грн. Середній відсоток виконання по виконавчим документам становить менше 25%.

Україна займає одне з перших місць за зверненнями до Європейського суду з прав людини у зв'язку з порушеннями прав людини на стадії виконання судових рішень [1].

До головних чинників, які впливають на вкрай негативну ситуацію з виконання судових рішень, можна віднести:

- 1) перевантаженість державних виконавців;
- 2) недостатній рівень матеріально – технічного забезпечення;
- 3) корупційна складова, обумовлена, зокрема тим, що середня заробітна

плата державного виконавця не перевищує 3 тисячі гривень [2].

Розраховувати за значне поліпшення ситуації щодо забезпечення виконання судових рішень, покладаючись виключно на систему державних органів, навряд чи доводиться, за існуючої на сьогодні політичної кризи та складної економічної ситуації. Але досвід іноземних держав показує, що є вихід з даної ситуації, і це запровадження недержавних форм виконання судових рішень.

В усіх країнах, де судові рішення виконуються приватними особами застосовуються приблизно однакові принципи: держава проводить конкурсні відбори, регулює компетенцію приватних виконавців, встановлює розміри оплати праці приватних виконавців, здійснює перевірки діяльності приватних виконавців. Приватний виконавець отримує повноваження від держави та діє від її імені. Приватний виконавець є вільним професіоналом, що здійснює незалежну професійну діяльність. Вони самостійно організують свою діяльність і несуть повну майнову відповідальність за результати своєї діяльності [3].

Сьогодні понад 60 країн світу запроваджують недержавні форми виконання судових рішень. Серед них – більшість країн Євросоюзу, низка країн СНД, зокрема у Франції, Італії, Бельгії, Нідерландах, Грузії, Казахстані, Люксембурзі, Словенії та інших [4].

Взагалі, питання щодо запровадження інституту приватних виконавців в нашій державі обговорюються ще з середини 2009 року. Зокрема, було розроблено кілька проектів Закону «Про приватних виконавців».

Згідно з останнім проектом від 2014 року, присяжний виконавець - спеціально уповноважена від імені держави особа, на яку покладається виконання рішень судів та інших органів, визначених Законом про виконавче провадження. Присяжним виконавцем може бути громадянин України, який має вищу юридичну

освіту і стаж роботи у сфері права не менш як три роки, володіє державною мовою, склав кваліфікаційний іспит, одержав дозвіл на зайняття діяльністю з виконання рішень, а також склав присягу приватного виконавця. Відповідно до законопроекту приватним виконавцям будуть надані права на здійснення виконання рішень на підставі виданих судом виконавчих документів і до них будуть застосовуватись положення законодавства про виконавче провадження в тій частині, яка визначає повноваження, права та обов'язки державних виконавців [5].

Приватному виконавцю буде заборонено займатися підприємницькою або адвокатською діяльністю, перебувати на державній службі або на службі в органі місцевого самоврядування, входити самотійно або через підставну особу до складу виконавчого органу чи наглядової ради або перебувати у штаті підприємницького товариства, виконувати іншу оплачувану роботу, крім викладацької, наукової і творчої у вільний від основної роботи час.

Основними відмінностями приватного виконавця від державного є: на відміну від державних виконавців, фінансування й матеріальне забезпечення яких здійснюється як за рахунок коштів Державного бюджету України, так і за рахунок боржника, фінансування й матеріальне забезпечення приватних виконавців здійснюється виключно за рахунок коштів боржника. Тому приватний виконавець є матеріально зацікавленою особою, а, отже, зростає ефективність виконання ним рішень судів й інших юрисдикційних органів. Приватний виконавець обмежений в деяких діях та не вправі накладати штрафи та інші стягнення на боржника, фізичних чи юридичних осіб та посадових осіб. Присяжні виконавці зацікавлені у швидкому виконанні рішення суду, оскільки від цього залежатиме їхня винагорода [2].

Запровадження інституту приватних виконавців є досить позитивним кроком, оскільки значною мірою дозволить розвантажити органи державної виконавчої служби, крім того, наявність двох органів, які наділені правом здійснювати примусове виконання судових рішень, створило б між ними конкуренцію, що значною мірою могло б покращити якість виконання рішень.

Для приватних виконавців чітко буде прописана і відповідальність за ті чи інші дії, включаючи кримінальну, оскільки багато хто побоюється, що в нову професію подадуться колишні колектори, а сама процедура буде схожа на рейдерство чи рекет [6].

Що стосується винагороди приватного виконавця, то вона складається з основної та додаткової. Основна винагорода встановлюється у сумах, які стягуються з боржника за вчинення виконавчих дій, в розмірі, визначеному Кабінетом Міністрів України. Основна винагорода приватного виконавця стягується з боржника разом із сумою, що підлягає стягненню за виконавчим документом. Якщо суму, що підлягає стягненню за виконавчим документом, стягнуто частково, сума основної винагороди приватного виконавця, визначена у відсотковому відношенні до суми стягнення, стягується пропорційно фактично стягнутій сумі [5].

Позитивним моментом в створенні служби присяжних виконавців є те, що стягувачам надається можливість самотійно обирати хто здійснюватиме виконання рішення суду чи іншого уповноваженого органу. Також, запровадження інституту присяжних виконавців позитивно означиться на стані бюджетного фінансування примусового виконання судових рішень, оскільки його прийняття не потребує додаткових бюджетних витрат; призведе до скорочення видатків Державного бюджету на утримання органів державної виконавчої служби у зв'язку

зі скороченням штату чисельності державних виконавців; призведе до збільшення бюджетних надходжень за рахунок сплати податків присяжними виконавцями [4].

Висновки. Перевагами запровадження в Україні інституту присяжних виконавців є: покращення якості надання населенню послуг із примусового виконання рішень; виведення процедури примусового виконання рішень на якісно новий рівень; суттєве зменшення бюджетних витрат; збільшення надходження до бюджету за рахунок сплати податків присяжним виконавцям; зменшення корупційної складової у системі виконання.

Зміни в роботі Державної виконавчої служби є нагально необхідними з огляду на прагнення нашого народу побудувати про європейську державу, в якій існуватиме довіра народу до відповідних органів та діятиме чітко налагоджена система примусового виконання рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Концепція запровадження інституту приватних виконавців в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blog.liga.net/user/bmalyshev/article/15018.aspx>
2. Приватні судові виконавці в Україні : примарні ілюзії чи реальні перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalweekly.com.ua/index.php?id=16061&show=news&newsid=1211>
3. Приватні виконавці в Україні та світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://vk.com/wall-27846618_93633?offset=last&f=replies
4. Проблеми реформування інституту державних виконавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/24377/1/29.pdf>
5. Про приватних виконавців [Електронний ресурс] : Проект Закону України від 22.09.2009 р. – Режим доступу : <http://www.commerciallaw.com.ua/uk/proekt-zakonu-ukrajiny-qpro-pryvatnyh-vykonavciw>
6. Приватні виконавці судових рішень можуть з'явиться вже влітку [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://rivnepravo.com.ua/news/vsi-publikatsii/1899-pryvatni-vykonavtsi-sudovykh-rishen-mozhut-z-iavytys-vzhe-vlitku.html>